

Bláðið eigur ein at  
vissa sær á posthúsinum.

# SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐRALAG

NR. 8  
MIKUDAGIN  
29. JANUAR 1964  
37. ÁRG.

## Tjóðveldis-humbukkur

### 44 tíma vikan og tjóðveldisins við fylgiflokka skálkabrogd í hesum máli

Tjóðveldið ella tess blaðstjóri lærari Ólavur Michelsen og menn á tingi vera so grov ósannind í hesum máli, at hvør einasti limur í Havnar Arbeidsmannafelag — og ikki minst ærligir tjóðveldismenn við arbeidarinteressum — og hvør arbeidari, sum hevur havt havi at fylgja við viðgerðini av 44-tímavikunum, siggja hvussu grov ósannindi teir bera í hesum máli.

Allir vita — stendur váttad í tingsins gerðabók og í grein í blaði Havnar Arbeidsmannafelags — at tað var á vári 1962, at Havnar Arbeidsmannafelag á fyrsta sinni legði 44-tímavikunálið fram á tingborð.

Hóast at hesin veruleiki er hvørj um skilamanni, ið vil gæva sær fær um málið, kunnugur, aftur blaðstjóri á 14. september harra Ólavur Michelsen, lærari, og tjóðveldisins tingmenn seg ikki við á opnum fundi við útvarpan til at Føroya fólk at tveita út, at málið hevði verið 4 ár á tingi, meðan javnaðarmenn høvdu leiðsluna, og javnaðarmenn segdu teir høvdu

einki gjørt við tað — ein grov ósannind.

Javnaðarmenn finga leiðsluna í landstýri aftaná valið í 1958, men tóku ikki við fyrrrenn fyrst í jan. 1959 og legdu frá sær fyrst í jan. 1963 aftaná valið 1962.

Viðvíkjandi tingviðgerðum fóru javnaðarmenn frá leiðsluni veruliga á heysti 1962, undan valinum í november.

Javnaðarmenn hava so státt ikki havt 44-tímavikunálið hjá Havnar Arbeidsmannafelag til tingviðgerðar undir sínari leiðslu longri enn eitt stívt hálvt ár frá 22. februar til tingslút á heysti sama ár.

Hetta hálva árið, ið einki úrslit kundu geva, tí hinir flokkarnir kravdu málið kannað, til tingið kom saman aftur, gera tjóðveldismenn til 4 ár.

Fáur lygur meiri enn helvtina. Men tjóðveldismenn halda tað ikki muna eftir at vera uppi 400 ps. ósannindiskroggi. Kunnu menn fara meiri sannvirðisliga fram við sannleikanum...?

## Tjóðveldismenn við sínum fylgiflokkum svíkja málið

Nevndin, sum í 1962 fekk málið til viðgerðar, samtykti at beina tað til landsstýrið. Formaðurin í nevndini tá, lögtingsmaður Trygve Samuelsen, upplýsir, at hann gav fulltrúa í landsstýrinum og limi í nevndini, harra Poul Petersen, lögtingsmanni, málið at bera landsstýrin til kanningar.

Men tá ið tingið kom saman aftur, upplýsti fyrrverandi lögmaður P. M. Dam á opnum fundi, at málið ongatið var borið landsstýrinum.

Men fyrrverandi lögmaður og hansara flokkur avgjördu so við tað sama at seta flokksins stöðu í málinum fram í fullfíggiðum uppskoti.

Hetta varð so gjørt. Javnaðarflokksins nevndarlimur J. H. Danbjørg setti uppskotið fram í nevndini og kravdi tað til viðgerðar og sett undir atkvøðugreiðslu. Hetta hendi í fjór!

Men nýggi nevndarformaðurin, tjóðveldismaðurin Sigurd Joensen valdi ikki vera við til tess. Skák. aði sær við, at hinir flokkarnir ikki vóru línir at viðgera málið.

Men so varð uppskotið kortini av javnaðarflokksins umboði í nevndini lagt fram á tingborð til viðgerðar og atkvøðugreiðslu.

Tá hendi so tað lognasta, óhugna ligasta, tað mest ódemokratiska í Føroya lögtings sögu, hitt grovasta háð og spott móti arbeid-

arafjoldarinnar livsinteressum og parlamentariska rætt:

**TJÓÐVELDIS-, FOLKAFLOKKURIN, GAMLA SJÁLSTYRIS MENN SYTTI HESUM JAVNAÐARMANNAUPPSKOTINUM Á 44-TÍMAVIKUNÁLÍÐUM AT KOMA TIL AT KVØÐUGREIÐSLU Á TINGI**

Og tross henda sannleika, tross henda veruleika rópa tjóðveldismenn í útvarpi og í »14. sept.« at javnaðarmenn hava ikki viljað tikið undir við Havnar arbeidsmannum, men kvælt málið í 4 samfull ár!

Tjóðveldisflokkurin nýtist ikki at vera bangin fyrri, at Havnar arbeidsmenn og Føroya arbeidsmenn nú ikki vita, hvar ið tjóðveldismenn flóta í hesum máli, og hvar ið javnaðarmenn eru at finna í sama máli.

Teir vita, at tjóðveldisflokkurin hevur verið størsti svikur fyrri málsins frama, meðan javnaðarflokkurin hevur dugnað málinum av allari orku sín, sum tann einasti arbeidarflokkur hann er. Tað uppskotið, sum javnaðarmenn settu fram til atkvøðugreiðslu á tingi í fjór, men sum tjóðveldisflokkurin við sínum fylgiflokkum forðaði at koma til viðgerðar og undir atkvøðugreiðslu, var tað sama uppskotið sum flokksins uppskot, ið nú liggur á tingi við nokrum smáum ajourføringum.

Hetta uppskotið er tað besta, sum fram er sett. Tað hevur ymsar ábøtur, sum hitt upprunaliga uppskotið frá Havnar Arbeidsmannafelag ikki hevði fingið við. T. d. ger uppskot javnaðarflokksins ongan mun millum dýrtíðarviðbótastøddina hjá arbeidarum og hjá kvinnunum. Allir mannligir arbeidarar og kvinnuligir arbeidarar eru javnsettir viðvíkjandi dýrtíðarviðbótatærkingini.

Øll pristalsstigi skulu faldast við 1,3 ella allir arbeidarar og allar arbeidararkvinnur, ið eru timalont, vilja eftir hesum uppskoti fáa eina dýrtíðarviðbót uppá 1,3 oyru fyrri hvørt pristalsstigið yvir 100. (1,3 eigur at verða broytt til 1,31, ið gevur eitt sindur meir enn fult viður. Gjald fyrri teir 4 tímar, meðan 1,3 liggur nokur oyru undir. Og (Framhald á 2. síðu).

## Arup-málið

### — okkum tørva stórvirki —

Millum fiskimenn kring um í Føroyum og umborð í hvørjum einasta skipið verður Arup-málið, og nú í seinastu eisini tíðindini um stórvirkisætlanina hjá fremmanda kapitalinum í Fuglafirði.

Tað er ikki ov nógv sagt, at flestu fiskimenn, sum sjálvandi tala út frá egnu interessum eins og øl og landsins eru spenitir uppá at fáa stórvirki igongd.

Fiskimenn eru jú høvuðskraftin í landsins framleiðslu og tær interessur, sum gagna teimum ikki bara í lótni, men eisini í longdini, gagna landsins heildarstöðu.

Og fiskimenn umborð á skipunum eins og útróðarmenn og arbeidararnir á landi duga ikki at gera nakran mun á kapitalinum, hvaðani hann so stavar, bara hann er vorðin feroyskur við at verða heftir í landinum við virkum og lutum. Ið ikki kunnu flytast burtur, og við at veda skattskyldugur at landi og liggja undir somu fógum og reglum og skyldum sum allar annar kapitalur, ið hevur búfesti her.

Kapitalur er internatíonalur. Men hann verður natíonalur, tá ið hann verður staðbundin til virkis og lagdur undir allar lógir og reglur, sum galda á tí staði, har ið hann er settur.

Á kapitalinum, eigarunum av kapitalinum, er eingin munur, annaðhvørt teir eru úr Danmark, Ameríku, Asíu, Afríku ella Føroyum, eingin annar munur, enn hvat ið kann vera á menniskjum, Summi eru meiri og summi eru minni idealistisk ella valdtkin av spekulatíónarhuginum, vinnings- og ríkidomsgirðini.

Tað, ið eg við hesum havi viljað sagt er, at tá ið kapitalurin er bundin til Føroyar soleiðis sum nortíð við, er ikki stórir munur á hansara landstýðningi og tjóðningi, fyrri okkum fiskimenn og arbeidarar, hvaðani hann so er komin.

Komin higat og fest fótur her er hann eins feroyskur, hvaðani hann so er.

## WILLY BRANDT formaður

Willy Brandt, borgarstjóri í Vesturberlin, er vorðin formaður á týska javnaðarflokkinum aftaná Erich Ollenhauer, sum doyði í desember mánaði.

Willy Brandt var kanslaraevni týska javnaðarflokksins til seinasta val, men gamli Adenauer vann valið, hóast javnaðarflokkurin hevði mikla framgongd.

Djarvur og støðfastur hevur Willy Brandt staðið sum ein fræls ishettja í mikla áganginum, sum verið hevur frá kommunistum í teirra trúðkan vestureftir, og tá serliga í trúðkanini við tí endamáli at fáa hendur á Vesturberlin, sum er seinasti sosialdemokratisk skansin mótvægis kommunistheiminum.

Willy Brandt mátti fyrst í trettínum flýggja undan harðræði nasistanna. Hann rýmdi til Noreg.

háðani hann fekk sær vív; men Hitler eirdi heldur ikki Noreg, og enn einaferð mátti Willy rýma undan verstu fíggindum sínum — hesi ferð til Svøríki.

Tá ið heimsbardagin hasaði av, kundu Willy Brandt aftur venda heim til føðilandsið, sum tá lá í grúsi aftaná harðræðistíðina undir Hitleri og hansara devilssetta hákka liði.

Ivalseyst hevur eingin týskur politikkari evnað at savna slíka veljarafjöld um sosialistisku hugsjónirnar sum Willy Brandt, og við seinasta býarval í Berlin vann hann slíkan meirlut, at tilfíkir valsignar eru ókendir í týskari sögu.

Willy Brandt verður til komandi val aftur kanslaraevni javnaðarflokksins; men lítið dómur Berlinbúgvum at missa henda framúrskarandi borgarstjóra.

Tað er ikki eitt ár farið síðan Willy Brandt, mikli partamáður okkara, skrivaði sera áhuga verða ríðgerð her í blaðnum, og vit rokna við, at fresta aftur frá honum, áðrenn langt er frálíðið.

orð sum áskilaleyste um ein landsstýrsmann, eitt landsstýri, vildi og nýtt tað her. Hetta er so miklið ófatilgari, sum sitandi landsstýrið hevur talað so nógv um at fáa amerikanskan og internatíonalan kapital higar. Mær kemst fyrri, at her býr annað enn sakligt undir landsstýrisins róp imóti fremmandum kapitali í Arup-málinum.

Kann tað vera so galið, at Kár- (Framhald á 3. síðu)

## REINT BORD

— nú skal hugsjónin og ikki bara viljin til at vera har sum sessurin er at forvinna vera tað avgerandi.

Tað grettur ikki. Eingin nýstist at ívast. Landsstýrið er eitt loysingjar landsstýri. Allir, sum hoyrdu logmannin á ólavsøku, og allir sum hoyrda Erlend Patursson á tingi undir orðskiftinum um lögmannsins ólavsøkurøðu vórðu til fullnar yvirbevisn um tað.

Tað er tí meiri enn eitt sindur í tí, sum harra Hans Iversen, lögtingsmaður, segði um, hvussu næsta lögtingsvalsstíð átti at verða byrjað, var beint.

Harra Iversen segði: »Eingin kann nú aftaná lögmannsrøðuna, ið er til umrøðu, aftaná at hava hoyrt harra Erlend Patursson røða líka aftaná sitandi landsstýrið var sett og so røðuna, hann helt her á tingi í dag, ívast í, at landsstýrið er eitt loysingjastýri.

Um rudduligheit er í monnum yvir fyrri veljarunum eiga valevni til næsta val byrja valstríðið við at gera fólki fullkomuliga greitt, at sjálfstýrisflokkarnir allir sum ein eru loysingjarflokkar. Teirra sameinda mál er loysing og setan á stovn av ríkinum Føroyum. Teir 4 sjálfstýrisflokkarnir eru

vorðin til ein loysingjarflokk bara við einum litlum meningsmuni um, nær ið tann fulla loysingin skal fara fram.

Tað er einki skil í, at flokkar sum gamli sjálfstýrisflokkurin skal val eftir val sleppa at spæla annað enn reinur loysingjarflokkur, tað sum hann við undirskrift av samgonguskiðinum við folkaflokkin og tjóðveldisflokkin er ella hevur gjørt seg til fyrri allar tíðir.

Marjus Johannesen, háskúlastjóri, Samal Petersen, lögtingsformaður, og Niels Winther Poulsen hava so státt sum fyrstu umboðsmenninir fyrri gamla sjálfstýri eru reinir loysingjarmenn aftaná, at teir hava undirskrivað loysingarsamgongusáttmálan.

Hereftir kunnu bara teir sjálfstýrsmenn, sum eru reinir loysingjarmenn greiða atkvøðu uppá hesar menn.

Allir sjálfstýrsmenn, sum ikki eru loysingjarmenn megna annaðhvørt ekskludera Niels Winther Poulsen, landsstýrsmann, Marjus Johannesen, háskúlastjóra, og Samal Petersen, lögtingsformann, úr (Framhald á 2. síðu)